

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

יח.

עין משפט
נר מצוה

וליסני מנה לויסי מנך. מלמיה דר' יהושע דאשמעינן דמודה היכא דאין שור שחוט לפניך מאי שנא דאשמעינן בקרקע ואיטריקן למתנייה בזביו משום סיפא לנקוט מלמיה בזביו למטלטלין ולישמעינן דדידיה גופיה: **נאמן.** מדלוריימתא בלא שבועה: **וויסני מודה ר' יהושע כו' והאכלתיו פרים.** פרעמתי חזיו שהוא נאמן בלא שבועה הואיל ואין שור שחוט לפניו דאשמעינן רבותא דלע"ג דמודה במקצת פטור הואיל ואינו תובעו: **אליבא דמאן.** מנאי פליגי בהא מילתא בשבועות (דף מ.ב.). ואי אמר רבי יהושע הכי לא כחד מנייהו הוא דלא כרבנן הא אמרי אפי' תובעו זה מודה במקצת משיב אבידה הוא דמתן בשבועות^א מנה לאבא צידך אין לך צידה אלא חמשים דינר פטור משום שהוא כמשיב אבידה ומאי אשמעינן רבי יהושע באין שור שחוט אפי' שור שחוט לפניו נמי נאמן ואי אליבא דר' אליעזר בן יעקב כי לא תבע ליה נמי האמר שבועה בעי: **ורבי אליעזר ליה ליה משיב אבידה פטור.** מן השבועה בתמיהה הך תקנתא דרבנן היא במס' גיטין (דף מ.ב.): **ומאי אשמעינן לא יטבע מפני מיקון העולם וכיון דבי אביו תובעו נמי מחייב ליה שבועה הרי אין לך משיב אבידה גדולה מזה וחייב: אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן.** משנה היא בשבועות: **טענת אחרים הוא.** ומאי פעמים דקאמר ומאי טענת עצמו: **אלא הכא דררבה קא מיפלגי.** אלא לעולם שבועת קטן ודקאיש לך אין נשבעין על טענת קטן הני מילי בשטוענו קטן איני נתמיו לך וקרא כתיב כי ימן איש אל רעהו ולא קטן ומהכא יליף לה בשבועות (מ.ב.). אלא הכא שבה בטענת אביו אית ליה לרבי אליעזר בן יעקב נשבעין ורבנן פליגי עליה אפילו בטוענו גדול וקרו ליה משיב אבידה ודררבה קא מיפלגי: **לא**

דסתם יהודה וגליל בשעת חירום דמו^א ולייתני מודה רבי יהושע באומר לחבירו מנה לוייתי מנך ופרעתיו לך שהוא משום דקא בעי למיתני סיפא אם יש עדים שהוא לזה ממונו והוא אומר פרעתיו אינו נאמן והוא קיימא לן המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים ולייתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה לאבך בידי והאכלתיו פרס שהוא נאמן אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי משיב אבידה הוי אי אליבא דרבי אליעזר בן יעקב הא אמר שבועה בעי דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על טענת עצמו כיצד מנה לאבך בידי והאכלתיו פרס הרי זה נשבע והוה שנשבע על טענת עצמו והכמים אומרים אינו אלא כמשיב אבידה ופטור ור' אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר רב בטוענו קטן והאמר מר ר' איין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן מאי קטן גדול ואמאי קרי ליה קטן דלגבי מילי דאביו קטן הוא אי הכי טענת עצמו טענת אחרים היא טענת אחרים והודאת עצמו כוליה טענתא הכא בררבה קמיפלגי דאמר רב הוה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע חוקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו והאי בבולה בעי דלכפריה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעיז פניו הוא ובבולה

ישבע מפני מיקון העולם ואית ספרים דגרסי הכי בהדיא ואין נראה לרבנינו יתכן דמשיב אבידה פטור מדלוריימתא טענתו מגו ולא נכח ההיא משנה פריך אלא פריך וכי לית ליה מגו וכן משמע בהנמקין (גיטין דף נ.א.) ופריך דרבי יתכן דמשיב אבידה פטור והשתא אי נכח מתני' פריך הוה ליה למימר וליה ליה לר"א בן יעקב המולא מציאה כדקאמר ארבי יתכן ועוד כיון דמשני הוא דלמחר כר"א בן יעקב אי"כ רואה לומר דר"א פליגי אמתניתין אי"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אין הכי נמי דלית ליה אלא מנכ מנו פריך כדפרישית: **אלא הכא בררבה קא מיפלגי.** פירש צוקנטרס לעולם בטוענו קטן ודקא קיש לך הא אין נשבעין על טענת קטן ה"מ צבא בטענת עצמו אלא צבא בטענת אביו טענה שהוציא היא וכו' תימא מ"ט דרבנן דאין סברא לומר דסברי דאף צבא בטענת אביו לית ביה משמא אלא דררבה קמיפלגי ונראה דמשום דקרי ליה טענת עצמו דחקו להעמיד דבטוענו קטן אלא קשה דעיקר המיזון חזרו מן הספר ועוד דבהגול קאמ' (ב"ב דף ק.ו.) ופירש צוקנטרס נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול עד שמהא תביעה ומנייה שוין בגדלות וה"ה דמהאי קרא ממעט נתנו כשהוא גדול ותבעו כשהוא קטן דהיינו כגון שנתן לו אביו ותבעו בקטנות ונראה דה"פ לעולם בגדול מיירי אלא לא תימא דקרי ליה טענת עצמו משום דהודאת עצמו היא אלא דררבה קמיפלגי ולרבנן דסברי דבטענת עצמו היא ור"ה קאמיפלגי על מה שחכם מחשיבים טענת עצמו אלא לדידי דאינו מעיז טענת אחרים היא ובסוף שבועת הדיינין (שבועות דף מ.ב.) ופירש צוקנטרס הכא וקשה קת דהוה ליה לאקשוי ולגויי אמתניתין דהתם כמו שמקשה על רב דבההיא שמעתא גופה לא מקשה על המסנה אלא על רב: **מפני מה אמרה תורה במקצת הטענה ישבע.** אפילו לרבנן דר"ש דלא דרשי טעמא דקרא קא בעי רבה שפיר מפני מה אמרה תורה כו' דלמאי לא מהימן בלא שבועה במגו דאי בעי כפר הכל או נילף מהכא דלא אמרינן מגו ומשני דאין זה מגו דאין אדם מעיז לכפור ואף על גב דבפרק שבועת הדיינין (שם דף מ.ב.) אמרינן ככופר הכל משבעין אותו שבועת היסת משום דחוקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו ופריך אדרבה חוקה דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו ומשני דאשתמוטי קמשתמיט אלמא ככופר בכל נמי אדם מעיז לכפור דאשתמוטי קא משתמיט כמו במודה מקצת מ"מ קאמר הכא שפיר חוקה דאין אדם מעיז לכפור הכל כל כך ולא הוי מגו דיותר ברזון הוא מודה במקצת הטענה דאין מעיז כל כך אלא אין לפרש דרבה אמר לפירושי מפני מה אמרה תורה מודה מקצת ולא כופר הכל וקאמר חוקה דאין אדם מעיז לך נאמן ככופר הכל דאם כן במקום שיכול להעני אפילו כופר הכל חייב ובסמוך אמרינן איפכא לרבנן דבטענו מעיז ופטור אף מודה מקצת הטענה משום דמשיב אבידה הוא מגו דאי בעי כפר הכל ואם תאמר ומלן דכופר הכל פטור וליכא למימר מדלוריימתא קרא לחייב שבועה בעד אחד מכלל דכופר הכל איטריקן להיכלא שמעדיים שגגז לו והוא אינו יודע אלא י"ל דגזירת הכתוב היא דכי הוא זה משמע דבעינן כפירה והודאה ועוד מודה מקצת יש להשיבועו שחייב לו ממון שהודה ועל ידי כך מגלגל עליו שבועה כעין גלגול אלא כופר הכל נסתלק לגמרי ממנו: **חוקה אין אדם מעיז פניו.** לא כמו שפיר צוקנטרס בהגול (ב"מ דף ק.ו.) דאין אדם מעיז לפי ששעה לו טובה שהלוחו אלא בפקדון מעיז דאם כן בפקדון מודה מקצת נמי יהא פטור במגו דאי בעי כופר הכל ובכל דוכתא משמע דמודה מקצת חייב בפקדון גבי עשר בפנים טענות מסרתי לך כו' (שבועות דף מ.ב.): דמשמע דליידי בפקדון ובגי קלע הלויתני עליו ושחיה היה שוה (שם מ.ב.) ובגי מציאה נמי אמרי' בהנמקין (גיטין נ.א.) ופירש צוקנטרס דאין אדם מעיז פניו להאריך: **חוקה שאין האשה מעיזה פניה בפני בעלה שאין לאדם פנים לכפור הכל וריב"א פ"י אין אדם מעיז היכא שחזרו מכיר בשקרו ולא להאריך: ^א**

יח א מיי פ"ח מהל מלוה וזה הלכה א כמנ עשין לה טושיע ח"מ קמנ ע טשיע א: **יב ב מיי פ"ד מהלכות טעון ועשין הלכה ה כמנ ע טושיע שם פ"י עה עשיף ג: **ב ג מיי פ"ה שם הל' ט כמנ ע טושיע שם קמנ לו עשיף א:****

מוסף רש"י

דסתם יהודה וגליל. אפילו בשעת שלום, בשעת חירום דמו. שאין שירות מצייתו מונו לו, אבל בשאר מצייתו אי אכא חירוס לא היא חוקה אלא בשעת שלום ויהא חוקה דהא שירות מצייתו, והאי דקאמר ר' אבא בשעת חירוס שמי הכי קאמר יהודה וגליל הכי כן בשעת חירוס של שאר מצייתו (רשב"ם ב"ב דף מ.ב.). והאכלתיו פרס. המומתי לו מל ומתניו בדי, הכי זה נשבע על השאל (שבועות נ.ב.). ור' איצטור בן יעקב לית ליה כו'. כמו והיון כה ור"א לית ליה משמא דמיקון העולם דמשיב אבידה פטור משבועה דל"כ שצ"ק ליה ואילו, והאי נמי כיון דלא נבעו כמשיב אבידה הוא (גיטין נ.א.). בטוענו קטן. יוסף קטן מוצע (שבועות נ.ב.). אין נשבעין על טענת חרש, כגון שטועני ברמייה, תרס שדבני תכמים בכל מקום לא מדבר ולא שומע (שם). אי הכי טעונת גדולה טענת עצמו. קרי לה טענת אחרים היא (שם). טענת אחרים והודאת עצמו. על שהודה לו שאמנת דבריו ומודה לו שעדיין חייב לו פרס הוא נשבע (שם). בררבה טענתא וליך נשבעין עליה וכן היא גווי מי פליגי רבנן עליה ומי היה קאמר פעמים שאלם נשבע כל שעתא כי היא גוויא משמע (שם). אלא הכא בררבה קמיפלגי. לעולם בטוענו קטן ומשום דאין טענתו תשובה במקום אחר, לכמי כי ימן איש, קרי ליה הכי טענת עצמו, מיהו הכא טענה היא דהא איכא מציית אדם דמכח מציית האב היא בלא, והיינו דקאמר פעמים, וכי תימא רבנן אמאי פליגי עליה, דררבה קמיפלגי (שבועות נ.ב.). ולרבנן אפילו לגדול אין נשבעין כמתן בשבועות (ל.ה.) מנה לאבא צידך, אין לו צידה אלא חמשים דינר פטור, ובררבה פליגי (גיטין נ.א.). מפני מה אמרה תורה כו'. ללא משבו כמשיב אבידה פטור אלא כמשיב אבידה (ב"ב דף מ.ב.). אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, לכפור את הכל, הלכך נשבע להודאת המקצת אינו נאמן על השאל, דהאי כבולה בעי דלכפריה (גיטין נ.א.). א: אין אדם מעיז פניו בפני זה ששעה לו טובה, הלכך איכא לכפר את פטור משבועה, דאי לאו קושטא כבולה לא הוה מצי לכפר, ביה, והיי דמודה מקצת כבולה בעי למכפריה והא דלא כפירה משום דאין אדם מעיז (ב"מ ק.ו.).